

ادبیات و هنر پسا استعمار و لزوم گنجاندن آن در برخی رشته‌های علوم انسانی و هنر

قاسم نیکخو^۱

چکیده

ادبیات پسا استعمار، شاخه‌ای از ادبیات پسا مدرن و نقد آن نیز شاخه‌ای از نقد پسا مدرن است. پسا استعمار یعنی تمام فرهنگ‌های متأثر از جریان امپریالیسم از لحظه استعمار تا زمان حال. استعمارگر به کشورهای انگلستان، فرانسه، اسپانیا، پرتغال و هلند اطلاق می‌شود. آمریکا هر چند زمانی مستعمره بود، در حال حاضر استعمارگر است. مستعمرات نیز به کشورهای آفریقایی، کشورهای آمریکای جنوبی، استرالیا، نیوزلند، بنگلادش، کانادا، کشورهای کاریب (هند غربی)، هند، مالزی، مالت، پاکستان، سنگاپور، فیلیپین، جزایر اقیانوس آرام جنوبی، سری لانکا، آمریکای ماقبل انقلاب ۱۷۷۶، هنگ کنگ و اطلاق می‌شود. آمریکا از انقلاب و استقلال خود در ۱۷۷۶ به بعد خود کم کم استعمارگر شد. ابتدا در قاره خود و سپس در دیگر قاره‌ها به استعمارگری پرداخت. نظم نوین جهانی آمریکایی نیز نتیجه همین دیدگاه استعماری است. آنان معتقدند مردم جهان به هر قومی به نام

۱. عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد، واحد کرج

۴۰۸ راهکارهایی برای ارتقاء علوم انسانی در کشور

آمریکا نیاز دارند! البته سقوط کمونیسم و فروپاشی دیوار برلین نیز به این یکه‌تازی کمک کرد؛ به عبارت دیگر مرگ جهان دو قطبی نیز در بر قدرتی بی‌تأثیر نبوده است.

پس ادبیات پسااستعماری یعنی ادبیات این کشورها از زمان استعمار یا حتی قبل از استعمار تاحال و همچنین ادبیات اقلیت‌ها (مخصوصاً رنگین پوست‌ها) که به نوعی تحت استعمار هستند، مثلاً مکزیکی-آمریکایی‌ها (چیکانوها)، بومی‌های استرالیا، سیاهان آمریکا، الجزایری‌های فرانسه، پاکستانی‌ها و هندی‌های انگلستان و جزو پسا استعمار هستند.

این مقاله تلاش می‌کند چالش‌های پسااستعماری‌ها را در بازنگرش مجدد تاریخ و بازنویسی آن به تدوین کشد.

واژگان کلیدی: علوم انسانی، ادبیات، ادبیات پسااستعمار، رشته‌های دانشگاهی